

GRUP ARAŞTIRMASI YÖNTEMİ'NİN ÖĞRENCİLERİN TARİHİ ÇEVRE BİLGİSİ VE KÜLTÜREL MİRASI KORUMA BİLİNCİ ÜZERİNDE ETKİSİ¹

Ayşe SEYHAN

Milli Eğitim Bakanlığı, history1299@hotmail.com

Received: 05.05.2017

Accepted: 16.08.2017

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Grup Araştırması yönteminin öğrencilerin tarihi çevre bilgisi ve tarihi çevreyi koruma bilinci üzerindeki etkisini tespit etmektir. Araştırmada kontrol gruplu, ön test-son test deneysel desen kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde Trabzon'da bulunan bir lisenin 9. Sınıflarında öğrenim gören iki sınıfın 50 öğrencisi oluşturmuştur. Sınıflardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak tesadüfi örnekleme ile seçilmiştir. Araştırmanın verileri, Tarihi Çevre Görüş Ölçeği ve Yarı Yapılandırılmış Mülakat Formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem t-testi ve bağımlı örneklem t-testi kullanılmıştır. Her iki yöntemde öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği anlaşılmıştır. Ancak Grup Araştırması tekniğinin mevcut programa göre tarihi çevre bilgisini artırmada ve tarihi çevreyi koruma bilinci geliştirmede daha etkili olduğu görülmüştür. Grup Araştırması tekniği uygulanarak yapılan eğitim sonunda öğrencilerin tarih bilincinin arttığı, tarihe karşı olumsuz tutumların değiştiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yerel Tarih, Tarihsel Çevreyi Koruma Bilinci, Grup Araştırması.

INFLUENCES OF GROUP RESEARCH METHOD BASED ON TO THE STUDENTS' HISTORICAL CULTURE KNOWLEDGE AND AWARENESS OF CULTURAL HERITAGE CONSERVATION

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the effect of the Group Research method on students' historical background awareness and conservation awareness of the historical background. In the study, pre-test-post-test experimental pattern with control group was used. Working groups consist of 50 students who are trained in the first semester of the 2016 – 2017 academic year at 9th grade of a high school located in Trabzon. One of the groups was selected as the experiment and the other as the control group by random sampling. The data of the study were collected with the Historical Background Opinion Scale and the semi-designed interview form. In the analysis of the data arithmetic mean, standard deviation, independent samples t-test and paired samples t-test were used. It is understood that both of the two methods have positive influence on cognitive and affective learning. However, it has been understood that the Group Research technique is more effective in enhancing historical background knowledge and improving the historical background conservation consciousness rather than current program. At the end of the education conducted by applying the Group Study technique, it was seen that the students had higher consciousness of history and changed their negative attitudes towards history.

Keywords: Local History, Conservation of Historical Environment, Group Research.

¹ Bu çalışma 6-8 Nisan 2017'de International Congress Of Eurasian Social Sciences'ta Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Bilgiyi üreten ve kullanan, kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine geçebilen, sahip olunan değerlerin farkına varan, onları koruyan ve onları geleceğe taşıyan bireyler yetiştirmek çağdaş eğitim anlayışlarının temel amaçlarındadır. Öğretim programları da dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenmeleri, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine imkan sağlayacak şekilde sürekli yenilenmektedir (MEB, 2007: 8). Bireyler kültürel miraslarına sahip çıkarak onları geleceğe taşıma sorumluluğunu üzerinde taşımaktadır. Mevcut tarih öğretim programında tarih dersinin genel amaçları arasında Türk tarihini ve Türk kültürünü oluşturan temel öge ve süreçleri kavratarak öğrencilerin kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk almalarını sağlamak bireyden beklenen temel nitelikler arasındadır (MEB, 2007: 4). Bireylere verilen tarihi çevre eğitimi onların tarihi çevre ile ilgili durumlara katılmaya istekli olmasını, olumsuz durumlara tepki vermesini, kişisel çıkarını toplumsal çıkarlardan ayrı düşünmemesini sağlayacak şekilde olmalıdır (Özteke, 2004: 21). Kültürel mirasın yok edilmemesi için, karşılaşılabilecek sorunların kaynağı belirlenerek, temeldeki yanlışlıkların ortadan kaldırılarak çözümlenmesi gerekmektedir (Demirel, 1993: 57). Tarihsel çevrenin korunması gerektiği bilincinin kazandırılabilmesi için eğitim öğretim hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenme alanına hitap etmelidir (Demircioğlu, 2005: 103). Kültürel miras bilincinin topluma kazandırılabilmesi için tarih konularının çevre ile ilişkilendirilerek işlenmesi önem arz etmektedir (Akkuş, Efe, 2014: 320-321). Tarih konularını işlerken de bu konular doğrultusunda yaşanan çevrede bulunan tarihi eserlerden, olaylardan ve izlerden faydalanılmalıdır (Şimşek ve Kaymakçı, 2015: 2-5). Tarihsel çevrede, yazılı olmayan kanıtlarla öğrencileri karşı karşıya getirmek okul dışı tarih öğretimi ile mümkündür (Safran ve Ata, 2006: 53). Öğrenciler yerel tarih uygulamalarında yaşadıkları çevreyi gözlemleyerek, bilgi toplayıp analiz ederek ve bu bilgileri sınıfta sunarak sınıf içinde kazanılması zor olan bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazanabilecektir (Aktekin, 2001: 208).

Tarihi çevreler fiziksel ve sosyal çevreleriyle bir bütün olarak kentlere “kimlik” kazandıran, korunması gerekli kültür varlıklarıdır (Erşen, 2013:1). Tarihsel çevre yaşadığımız çevredeki camiler, medreseler, eski mezarlar, su kemerleri gibi her nevi yapılar tarih öğretimi için değerli kaynaklardır (Işık, 2008: 293-294). Tarih öğretiminde geleneksel öğretim yönteminin sıkça kullanılması güncel sorun olarak devam etmektedir. Öğrencilerin genelde sıkıldığı, öğretmen merkezli öğretim yöntem ve teknikler yerine, onların daha çok ilgi çeken ve onları aktif olarak öğretime katan yöntem ve teknikler tercih edilmelidir. Etkili öğretimin ana öğelerinden biri de öğretim stratejilerinin iyi kullanılması ve öğrencilere öğrenmenin öğretilmesidir (Şahin, 2004). Öğrencilere bilgiyi doğrudan vermek yerine bilgiye nasıl ulaşacaklarını öğretmek, onların başarısını ve gelişimlerini artırmak gerekmektedir (Gök, Doğan, Doymuş ve Karaçöp, 2009). Bu bağlamda eğitim ve öğretimde kaliteyi artırmak, akademik başarıyı yükseltmek ve en üst düzeyde öğrenme sağlamak için öğrenme-öğretme ortamlarında işbirlikli öğrenme modellerini kullanmak gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin hem sınıf hem de sınıf dışı ortamlarda küçük karma gruplar oluşturarak ortak bir amaç doğrultusunda akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları, bireylerin

özgüvenlerinin arttığı, iletişim, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştiği, eğitim öğretim sürecine öğrencinin en aktif şekilde katıldığı bir öğrenme yaklaşımı olarak tanımlanabilir (Doymuş, Şimşek ve Bayrakçeken, 2004). İşbirlikli öğrenme geleneksel küme öğrenmelerinden farklıdır. Küme çalışmasında öğrenciler konuları paylaşarak, bireysel olarak çalışırlar. Öğrenciler küme çalışmalarında genellikle sevdikleri arkadaşlarıyla birlikte olmaktadır. Bunun yanında başarılı öğrenciler başarısız öğrencilerle aynı grupta bulunmak istememektedirler (Açıkgöz, 1992). Bir grup çalışmasının işbirlikli öğrenme olabilmesi için bazı koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunlar; Bireysel sorumluluk, destekleyici (ya da yüz yüze) etkileşim, kişiler arası ve sosyal beceriler, grup sürecinin değerlendirilmesi, eşit başarı fırsatıdır (Johnson, Johnson ve Smith, 1998; Johnson ve Johnson ve Holubec, 1992; Johnson and Johnson, 1999; Açıkgöz, 2003).

Birbirinden farklı birçok işbirlikli öğrenme yöntemleri vardır. Bu farklılık öğrencilerin sayısına, ortamın sosyal ve fiziki yapısına, uygulanacak ders ve dersin konusuna göre çeşitlilik göstermektedir (Hedeen 2003; Şimşek, 2007). İşbirlikli öğrenme yöntemlerinden ve araştırma konusu olan grup araştırması yöntemi Sharan ve Hertz-Lazarowitz (1980) tarafından geliştirilmiştir. Grup araştırması yöntemi öğrencilerin kendilerinin düzenleyecekleri öğrenme etkinliklerini ön plana çıkaran, araştırma, grup tartışması, plan ve projeler yaparak çalıştıkları, küçük gruplardan oluşan genel sınıf düzenleme biçimidir (Slavin (1996). Bu teknikte küçük takımlar sınıfça hep birlikte işlenen bir ünitenin bölümleri üzerinde çalışırlar. Bütün grup üyeleri, konunun nasıl araştırılacağına planlanmasına yardım eder. Daha sonra kendi aralarında yapılacak işi paylaşır ve her bir grup üyesi kendi payına düşen işi gerçekleştirir. Son olarak da grup üyeleri araştırdıkları noktaları birleştirir ve sınıfta sunarlar (Sharan, ve Sharan, 1989; Gök, 2006; Açıkgöz, 2003).

Öğrenmenin duyuşsal ve sosyal yönlerine önem veren grup araştırması yöntemi öğrenme sürecinde öğrencilerin yeteneklerini ve deneyimlerini geliştirecek şekilde dizayn edilir. İşbirlikli öğrenme modelinin yöntemleri üzerinde yapılan araştırmalar bu yöntemlerin daha yüksek başarı getirdiği, daha kalıcı öğrenmeler sağladığını ortaya koymuştur. İşbirlikli öğrenme modelinin bilişsel başarılarından ziyade olumlu tutum, daha fazla özgüven gibi duyuşsal becerilerin geliştirilmesinde etkili olduğu belirlenmiştir (Doymuş, Şimşek ve Bayrakçeken, 2004; Stockdale ve Williams, 2004; Doymuş, 2008). Bu çalışmanın amacı, Grup Araştırması yönteminin öğrencilerin tarihi çevre bilgisi ve tarihi çevreyi koruma bilinci üzerindeki etkisini tespit etmektir. Ayrıca tarih dersini öğrencilere sevdirmek ve tarih konularını daha zevkli hale getirmek, öğrencilerde tarih bilinci oluşturmaktır.

Araştırmanın Problemi

Grup araştırması yönteminin “Tarih Bilimi ve İnsan” ünitesinin yerel tarih öğretimi ile ilişkilendirilerek öğretiminde öğrencilerin tarihsel çevreyi koruma ve tarihsel çevre bilinci üzerine etkisi nasıldır?” sorusuna cevap aramaktır. Araştırmanın alt amaçları ise şunlardır:

1. Deney ve kontrol gruplarının tarihi çevreye yönelik görüş ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Deney ve kontrol gruplarının tarihi çevreye yönelik görüş ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney grubunun tarihi çevreye yönelik görüş ölçeği ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Kontrol grubunun tarihi çevreye yönelik görüş ölçeği ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Deney grubu öğrencilerinin, grup araştırması tekniği hakkında görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, grup araştırması yöntemi ile ders alan öğrenci grubu ile mevcut tarih öğretim programına göre ders işlenen kontrol grubunun tarihsel çevreyi koruma ve tarih bilincini geliştirme açısından aralarında anlamlı farklılıklar olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deney ve kontrol grupları yansız atama ile tespit edilmiştir. Çalışmanın başlangıcında deney ve kontrol gruplarına Tarihi Çevre Görüş Ölçeği ön test olarak, aynı ölçek deneysel uygulamanın ardından her iki gruba da son test olarak uygulanmıştır. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin grup araştırması yönteminin uygulamaları hakkında görüşlerini almak için görüşme formu tatbik edilmiştir. Çalışma her iki grupta da 4 hafta süreyle devam etmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu 2016–2017 öğretim yılının birinci yarısında, Trabzon ili Of ilçesinde bulunan bir ortaöğretim okulunun 9. Sınıflarında öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerden, 25 kişilik ATP 9-A sınıfı deney grubu, 25 kişilik ATP 9-C sınıfı kontrol grubu olarak tesadüfi örnekleme ile belirlenmiştir. Kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Deney ve Kontrol Gruplarının Kız – Erkek Dağılımı

Sınıf	Gruplar	kız	erkek	toplam
9. Sınıflar	Deney gurubu	8	17	25
9. Sınıflar	Kontrol gurubu	5	20	25

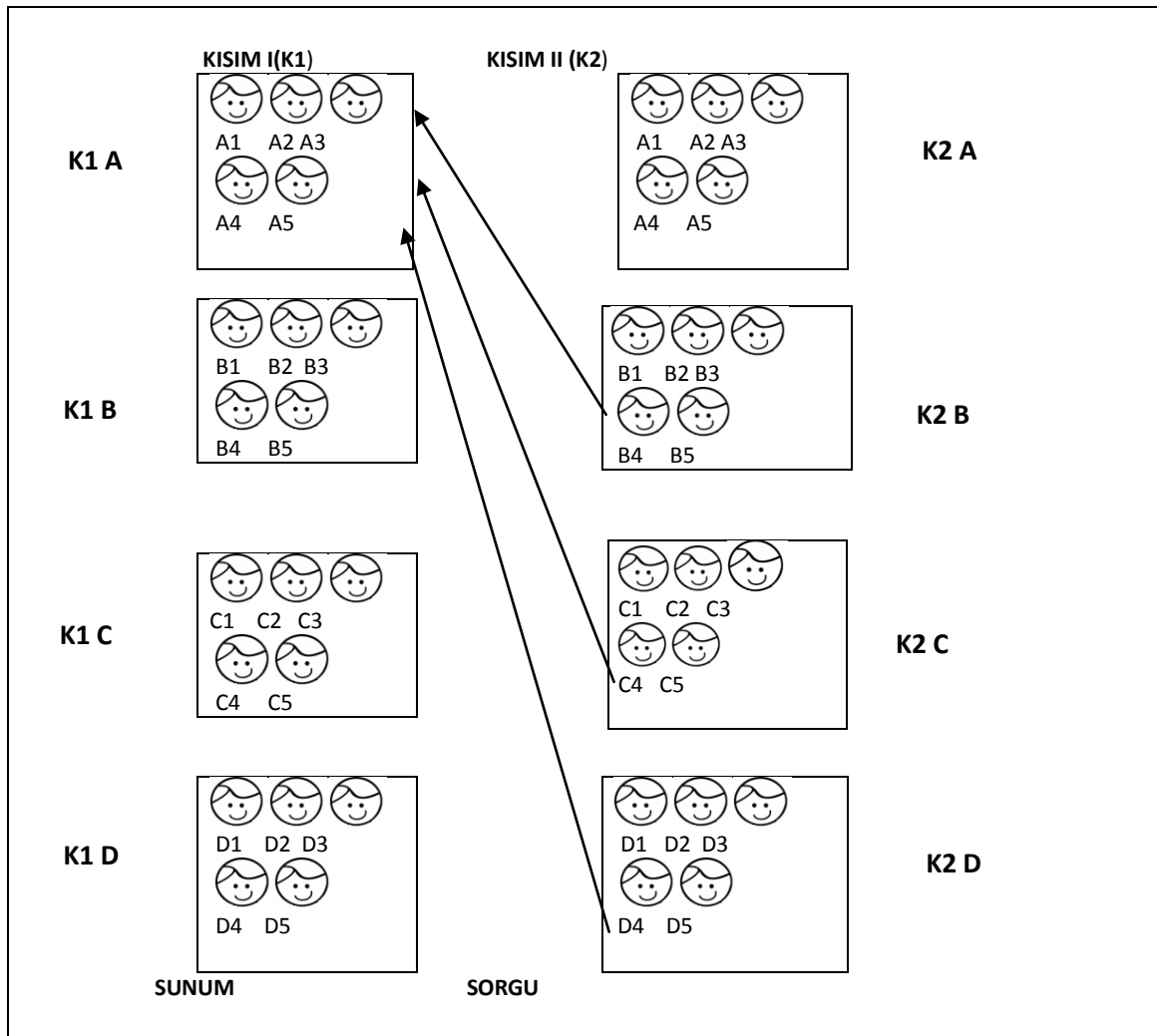
Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğrencilerin tarihsel çevreyi koruma ve tarihi çevre bilincini belirlemek amacıyla Alkış ve Oğuzoğlu (2005) tarafından geliştirilen güvenilirlik katsayısı .85 olan “Tarihi Çevreye Yönelik Görüş Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 15 madde içermektedir. 5’li likert tipinde geliştirilen ölçeğe verilen cevaplar “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” şeklindedir. Deney

grubunun grup araştırması tekniği ile ilgili görüşlerini belirlemek için üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunu geliştirmek için ilk önce taslak görüşme formu oluşturuldu. Daha sonra taslak görüşme formu, içerik-kapsam geçerliği, ifade biçimi ve dili için alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda son şekli verilen ölçme aracının ön uygulaması Of Hacı Mehmet Bahattin Ulusoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin 10. Sınıf öğrencilerine uygulanarak formu uygulama süresinin 15 ile 20 dakika arasında olacağı belirlenmiştir.

Deney Grubu İşlem Süreci

Uygulama aşamasında ilk önce Tarihi Çevreye Yönelik Görüş Ölçeği öğrencilere öntest olarak uygulanmıştır. Daha sonra öğrenciler rastgele iki kısma (I.kısım, n=25 öğrenci, II. kısım, n=25 öğrenci) ayrılmıştır (Şekil 2.1). Tarih Bilimi ve İnsan Üniteleri kazanımları doğrultusunda yerel tarih ile ilişkilendirilip beş alt konu başlığına ayrılmıştır. Konu başlıkları ve öğrenci sayıları dikkate alınarak öğrencilerin gruplara heterojen bir şekilde dağıtılması sağlanmıştır. Her kısımdaki öğrencilerden sınıf mevcudu dikkate alınarak her biri 5 kişilik beş araştırma grubu oluşturulmuştur.

Şekil 1. Grup Araştırması Tekniğinin Uygulandığı Sınıfta Sunum ve Sorgu Gruplarının Oluşturulması; (K1) Kısım 1 sunum yapan grubu, (K2) Kısım 2 sorgu yapan grupları, kutucuk içindeki şekiller ise öğrencileri göstermektedir.

Grup araştırması yöntemi, haftada iki ders saati olmak üzere dört hafta uygulanmıştır. Grup araştırması yöntemi ile öğretim 1- sınıf dışında araştırma yapma, 2- sınıfta tartışma yapma ve 3- çalışmalarını sınıfta sunma şeklinde üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Sınıf dışında araştırma yapma aşamasında, her bir grup kendilerine verilen alt konularla ilgili araştırma yapmak için bir plan hazırlamıştır. Araştırma aşamasında, öğrenciler grup arkadaşlarıyla bir araya gelerek konuyla ilgili araştırma yaparak bilgi ve materyal toplamıştır. Grupların yaptıkları çalışmalar ders saatleri içerisinde araştırmacı tarafından kontrol edilmiş ve gerekli yönlendirmeler yapılmıştır. Sınıfta tartışma aşamasında ise öğrenciler sınıf dışında yapmış oldukları araştırmaları, edindikleri bilgileri kendi grup arkadaşları ile bir araya gelerek tartışmışlardır. Araştırmacı da öğrencilerin tartışmalarına ve bilgi paylaşımlarına destek olmuştur.

Sunma aşamasında, öğrenciler sunum ve sorgu grubu olarak düzenlendiler. İlk sunumda KISIM 1 grubu sunum grubu, KISIM 2 ise sorgu grubu olarak belirlenmiştir. Yani her bir grup hem sunum ve hem de sorgu grubu durumundadır. A grubu sunumunu yaparken B, C, D grupları sorgu grubu olarak görev yaptılar. Diğer gruplarda da benzer şekilde bir kısımdaki araştırma grubu öğrencileri sunum yaparken diğer kısımdaki araştırma grubu öğrencileri sorgu grubu olarak çalıştılar. Bütün grupların karşılıklı olarak sunum ve sorgulama çalışmalarına katılmaları ile konu tamamlanmış oldu. Uygulama sonrasında Tarihi Çevreye Yönelik Görüş Ölçeği her iki gruba da son test olarak uygulandı. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin mülakat formu ile grup araştırması yöntemi uygulamaları hakkında görüşleri alındı.

Kontrol Grubu İşlem Süreci

Kontrol grubunda Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu tarih dersi genel müfredat programı işlenmiştir. Mevcut tarih öğretim programından hareketle sorulacak sorular, kullanılacak materyaller daha önceden hazırlanılarak derse girildi. Yerel tarihi mekanlar görsel sunu olarak hazırlandı ve araştırmacı tarafından sunuldu. Öğrencilerin konuyla ilgili yorumları alındı. Ders sonlarında yapılan sunumlarla ilgili tartışma ortamı yaratıldı. Öğrencilere çevrelerinde bulunan tarihi eserler araştırma ödevi olarak verildi. Her dersin sonunda bir sonraki konuya hazır gelmeleri bildirilerek dersler tamamlandı.

Verilerin Analizi

Grup araştırması yönteminin ortaöğretim 9. Sınıf öğrencilerinin tarihi çevreyi koruma ve tarihi çevre bilgisine etkilerini incelemek için uygulanan ölçekler normallik ve varyansların eşitliği varsayımlarını karşıladığı için araştırmanın alt problemleri parametrik testlerden bağımsız (ilişkisiz) örneklem t- testi (Independent Samples t-Test) ve ilişkili örneklem t- testi (Paired Samples t-Test) kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerden alınan nitel veriler kategorik bir biçimde gruplandırılarak frekans (f), yüzde (%)'leri verilmiştir. Elde edilen verilerin anlamlı olup olmadıkları .05 manidarlık düzeyinde test edilmiştir. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin

üzerindeki etkisini sorgulamak ve betimsel istatistikler için; SPSS 22.00 (Statistical Packet for Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Grup Araştırması yönteminin uygulandığı deney grubu ile mevcut programın uygulandığı kontrol grubunda yer alan öğrencilerin; tarihi çevre görüş ölçeği ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız örneklem t-Testi ile yürütülmüş ve bu testin sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına Göre Tanımlayıcı İstatistikler ve Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Deney	25	52,12	8,012	58	-1,257	0.215*
Kontrol	25	54,76	6,784			

- $p > 0.05$

Tablo 3.1’deki analiz sonuçlarına göre; deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Tarihi Çevre Görüş Ölçeği ön testinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur Deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesindeki puan ortalamaları ($\bar{x} = 52.12$) ile kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi puan ortalamaları ($\bar{x} = 54.76$) arasında kontrol grubu lehine 2.64 puanlık bir fark vardır. ($p = 0.215$ $p > 0.05$) Deney ve kontrol gruplarının sıra ortalamalarının birbirine yakın olması, çalışmanın başında iki grubun birbirine yakın seviyede tarihi çevre görüş düzeyine sahip olduğunu göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin; son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığı bağımsız gruplar için t-Testi ile sorgulanmış ve bu testin sonuçları Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına Göre Tanımlayıcı İstatistikler ve Bağımsız t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Deney	34	76,68	10,471	48	2,563	0.014*
Kontrol	32	69,76	8,520			

- $p < 0.05$

Tablo 2.’ye göre; deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasındaki tarihi çevre görüş ölçeği puan ortalamaları ($\bar{x} = 76.68$) ile kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasındaki puan ortalamaları ($\bar{x} = 69.76$) arasında deney grubu lehine 6.92 puanlık bir fark vardır. Grupların tarihi çevre görüş ölçeği sontest puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmış $t = 2.563$ olarak bulunmuştur. “p” değeri (0.014) önem seviyesinin 0.05 değerinden küçük olması grupların sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık

olduğunu ortaya koymaktadır. Bu fark deney grubunda yer alan öğrencilerin lehinedir. Deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası tarihi çevre görüş ölçeği puan ortalamaları, kontrol grubunun son test puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Çalışmanın sonunda deney grubu son test puanlarının kontrol grubu son test puanlarından yüksek olması, grup araştırması yönteminin tarih dersinde kullanılmasının öğrencilerin tarihi çevreye yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Deney grubu öğrencilerinin; tarihi çevre görüş ölçeği öntest-son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımlı örneklem t-Testi yapılarak bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 3.3 de gösterilmiştir.

Tablo 3. Kontrol Grubunun Öntest – Son test Puanlarına Göre Tanımlayıcı İstatistikler ve Bağımlı t- Testi Sonuçları

Grup	N	Testler	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney Grubu	25	Öntest	52,12	8,012	24	-10,463	0,000*
		Sontest	76,68	10,471			

- ($p < 0.05$)

Tablo 3'e göre deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesindeki tarihi çevre görüş ölçeği puan ortalamalarının ($\bar{X} = 52,12$) iken uygulama sonrasında ($\bar{X} = 76,68$)'ya yükseldiği görülmektedir. Ölçeğin değerlendirilmesinde $t = -10.463$ olarak bulunmuştur. "p" değeri (0.000) önem seviyesinin 0.05 değerinden küçük olması deney grubunun öntest-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır. Bu fark uygulama sonrasında ölçülen başarı puanları lehinedir. Uygulama süresi boyunca deney grubu öğrencilerinin tarihi çevreyi koruma ve tarihi çevre bilincinde olumlu yönde bir artış gözlenmiştir. Bu bulgulara göre, deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası tarihi çevre görüş ölçeği puan ortalamaları, uygulama öncesi tarihi çevre görüş ölçeği puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Bu durumda, tarih öğretiminde grup araştırması tekniğinin kullanılmasının öğrencilerin tarihi çevreye karşı tutumlarını olumlu yönde arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

Kontrol grubu öğrencilerinin; tarihi çevre görüş ölçeği öntest-son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımlı örneklem t-Testi yapılarak bakılmıştır ve sonuçlar Tablo 3.3 de gösterilmiştir.

Tablo 4. Kontrol Grubunun Öntest – Son test Başarı Puanlarına Göre Tanımlayıcı İstatistikler ve Bağımlı Örneklem t- Testi Sonuçları

Grup	N	Testler	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Grubu	25	Öntest	54,76	6,784	24	-6,979	0,000*
		Sontest	69,76	8,520			

- ($p < 0.05$)

Kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde öntest puan ortalamaları ($\bar{x}= 54,76$)’dan uygulama sonrası ($\bar{x}= 69,76$)’ya yükselmiştir. Ölçek sonuçlarının değerlendirilmesi sonucunda $t = -6.979$ olarak bulunmuştur. “p” değeri (0.000) önem seviyesinin 0.05 değerinden küçük olması kontrol grubunun öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır. Bu fark uygulama sonrasında ölçülen puanlar lehinedir. Uygulama süresi boyunca kontrol grubu öğrencilerinin tarihi çevreyi koruma ve tarihi çevre bilinçlerinde olumlu yönde bir artış gözlenmiştir. Bu bulgulara göre, kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası puan ortalamaları, uygulama öncesi puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Bu durum tarih öğretiminde, mevcut tarih öğretim programının ile ders işlenmesinin öğrencilerin tarihi çevre bilinçlerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. İşbirlikli öğrenme modelinin grup araştırması yöntemi uygulamalarına katılan deney grubu öğrencilerine bu yöntemin uygulamaları hakkında 3 soru sorulmuştur. Öğrencilerin her bir soruya verdikleri cevaplarda öne çıkan bulgulara ait frekans, yüzde değerleri hesaplanarak elde edilen benzer bilgiler gruplandırılmıştır. Uygulamaya katılan öğrencilerin birinci soruya verdikleri cevaplarda öne çıkan bulgulara ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Grup Araştırması Yönteminin Olumlu Yönlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	f	%
İş bölümü ile öğrenmenin kolaylaşması	18	72
Yardımlaşma ve kaynaşmayı sağlaması	17	68
Araştırma yeteneğini geliştirmesi	15	60
Dersin eğlenceli geçmesi	12	48
Sorumluluk duygusunu geliştirmesi	10	40
Olumsuz yönü yoktur	2	8

Tablo 4’te görüldüğü gibi “Sınıfınızda uygulanan grup araştırması yönteminin sizce olumlu yönleri nelerdir?” sorusuna öğrencilerin %72’si iş bölümü ile öğrenmenin kolaylaşması, % 68’i yardımlaşma ve kaynaşmayı sağlaması, % 60’ı araştırma yeteneğini geliştirmesi, %48’i dersin eğlenceli geçmesi; % 40’ı sorumluluk duygusunu geliştirmesi şeklinde cevap verirken; % 8’i bu yöntemin olumlu yönünün olmadığını belirtmiştir. Grup araştırması tekniğinin dersleri zevkli hale getirerek dersin daha iyi anlaşılmasında etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin ders çalışma isteklerini artırdığı, öğrencileri aktifleştirerek kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağladığı anlaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre, grup araştırması tekniğinin bireysel sorumluluk, dayanışma, olumlu tutum, motivasyon, derse olan ilgi, arkadaş ilişkileri, sosyal iletişim ve grupla çalışma becerileri gibi duyuşsal öğrenme ürünleri ve süreçleri üzerinde olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir. Deney grubunun ikinci soruya verdikleri cevaplarda öne çıkan bulgulara ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Grup Araştırması Yönteminin Olumsuz Yönlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	f	%
-------------------	---	---

Olumsuz yönü yok	14	56
Grup üyelerinin bir kısmının görevini yapmaması	13	52
Sınıfta çalışırken fazla gürültü olması	11	44
Grup çalışması sırasında tartışma çıkması	9	36

Tablo 5'te görüldüğü gibi "Sınıfınızda uygulanan Grup Araştırması yönteminin olumsuz yönleri nelerdir?" sorusuna öğrencilerin % 56'sı tekniğin olumsuz yönünün olmadığını, % 52'si gruptaki bazı öğrencilerin görevini yapmaması olarak belirtirken; öğrencilerin % 44'ü sınıfta fazla gürültü olması % 36'sı sınıfta grup çalışması sırasında tartışma çıkması olarak belirtmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin, uygulama sürecinde bazı arkadaşlarının olumsuz davranışlar sergilemesinden, birlikte çalışmak istememesinden, konuyla değil başka şeylerle ilgilenmesinden yakındığı görülmektedir. Ayrıca öğrenciler, grup çalışmaları sırasında bazı grup arkadaşlarının üzerlerine düşen görevleri yerine getirmediklerinden kaynaklanan problemler ve zorluklar ortaya çıktığını ve gruptaki bazı kişilerin yeterince çalışmadığını belirtmişlerdir. Buradan Açıkgöz (1992)'nin belirttiği gruptaki bazı diğer üyelerin üzerine düşen görevleri yapmadan başkaları üzerinden geçinmeye çalıştıkları böylece hazıra konma etkisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Ayrıca öğrenciler, grup çalışmaları esnasında sınıfta fazla gürültü olduğunu belirterek tüm bu durumların aralarında tartışma ve küsme gibi olumsuz sonuçlara neden olduğunu ifade etmişlerdir. Uygulamaya katılan öğrencilerin üçüncü soruya verdikleri cevaplarda öne çıkan bulgulara ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Grup Araştırması Tekniğinin Bireysel ve Sosyal Gelişimlerine Katkısı Hakkında Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	f	%
Aktifleştirmesi ve Sosyalleştirmesi	20	80
Değerli hissettirmesi	17	68
Arkadaşlık bağlarını güçlendirmesi	15	60
Sorumluluk duygusunu öğretmesi	13	52
Yardımlaşma duygusunu geliştirmesi	12	48
Herhangi bir katkısı olmadı	3	12

Tablo 6'da görüldüğü gibi "Grup Araştırması Yöntemi bireysel ve sosyal gelişiminize katkı sağladı mı? Sağladıysa bu katkılar nelerdir?" sorusuna öğrencilerin %80'i aktifleştirmesi ve sosyalleştirmesi, % 68'i değerli hissettirmesi, % 60'ı arkadaşlık bağlarını güçlendirmesi, %52'si sorumluluk duygusunu öğretmesi; % 48'i yardımlaşma duygusunu geliştirmesi şeklinde cevap verirken; % 12'si bu yöntemin kendisine herhangi bir katkısının olmadığını belirtmiştir. Tüm bu sonuçlara göre ayrıca grup araştırması yönteminin öğrencilerin öz saygılarını ve kendilerine olan güvenlerini ve morallerini artırdığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirerek onların sosyalleşmesinde etkili olmaktadır denilebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada grup araştırması yönteminin Tarih Bilimi ve İnsan ünitesinin yerel tarih ile ilişkilendirilmesinin öğrencilerin tarihsel çevreyi koruma ve tarih bilincine yönelik etkileri bakımından aralarında anlamlı farklılıklar olup olmadığı incelenmiş ve şu sonuçlar elde edilmiştir.

1. Araştırmanın neticesinde grup araştırması yönteminin öğrencilerin tarihsel çevreyi koruma ve tarih bilincine mevcut yöntemin önerdiği yöntem ve etkinliklerden daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Araştırma sonucuna göre her iki yöntemde öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği ancak; grup araştırması yöntemiyle öğretim yapılan deney grubu ile mevcut programa göre ders işlenen kontrol grubunun sınav puanları karşılaştırıldığında sınav puanlarında deney grubu lehinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Grup araştırması yöntemi uygulanarak yapılan eğitim sonunda öğrencilerin tarih bilincinin arttığı, tarihe karşı olumsuz tutumların değiştiği görülmüştür.

3. Uygulama öncesinde öğrencilerin çoğunun yaşadıkları ortamlardaki tarihi mekanları tanımadıkları ya da çok azını tanıdıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler araştırma sonrası çalışmalarını sunarken heyecanlandıkları çalışmalarının izlenmesinden keyif aldıkları görülmüştür. Sonuç olarak tarih dersinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen, beceri, tutum ve bunlara ilişkin değerlerin kazandırıldığı bulgularına ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Araştırma bulguları doğrultusunda aşağıdaki öneriler verilmiştir.

1. Grup araştırması yönteminin öğrenmedeki etkililiği hakkında daha kesin yargılara ulaşabilmek için yapılacak yeni çalışmalarda; ilgili öğretim yönteminin farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerin tarih derslerinde öğrenimlerine olan etkisi araştırılabilir.

2. Grup araştırması yönteminin kullanılacağı etkinlikler için önceden iyi bir hazırlık yapılmalı ve sınıf ortamı uygulama öncesinde yöntemin uygulanmasına uygun hale getirilmelidir

3. Grup araştırması öğrencileri derste aktif hale getirmek, motive etmek ve öğrenme sorumluluğu vermek amacıyla öğretmenler tarafından daha sıklıkla kullanılabilir.

4. İşbirlikli öğrenme V sınıf uygulamasına uyarlanabilir. İşbirlikli öğrenmenin teknolojiye uygulanması ile öğrenciler okul dışında da Eba üzerinden dosyalarını ve konu anlatımlarını paylaşabilir ortak çalışmalar yürütebilir.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, K. (2003). *Aktif öğrenme*. (2. Baskı). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Açıkgöz, K. Ü. (1992). *İşbirlikli öğrenme: kuram, araştırma ve uygulama*. Malatya: Uğurel Matbaası.

- Akkuş, Z., Efe, T. (2014). Tarihsel ve kültürel çevrenin korunması bakımından türkiye ve italya'da kolluğun görev ve yetkileri. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 313-366.
- Alkış, S., Oğuzoğlu, Y. (2005). İlköğretim öğrencilerinin tarihi çevre bilgisinin değerlendirilmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII (1), 23-46.
- Demircioğlu, İ. H. (2005). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, T. (1993). *Türkiye'de taşınmaz kültür varlıklarının korunması ile ilgili politikalar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Doymuş, K. (2008). Teaching chemical equilibrium with the jigsaw technique. *Research in Science Education*. 38 (2), 249-269.
- Doymuş, K., Şimşek, Ü. ve Bayrakçıken, S. (2004). İşbirlikçi öğrenme yönteminin fen bilgisi dersinde akademik başarı ve tutuma etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 1 (2), 103-115.
- Erşen, E. A. (2013). *Kırklareli kentinin korunmasında çocukların katılımı üzerine bir araştırma*. VIII. Uluslararası Sinan Sempozyumu 25-26 NİSAN 2013 – EDİRNE <http://acikerisim.kirklareli.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/364> (Erişim tarihi 04.12.2016).
- Gök, Ö. (2006). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin basınç konusunu anlamalarında işbirlikli öğrenme yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gök, Ö., Doğan, A. Doymuş, K.ve Karaçöp, A. (2009). İşbirlikli öğrenme yönteminin ilköğretim öğrencilerinin akademik başarılarına ve fene olan tutumlarına etkileri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 193-209.
- Hedeen, T. 2003. The reverse jigsaw: a process of cooperative learning and discussion. *Teaching Sociology*, 325-332.
- Işık, H. (2008). İlköğretimde tarih konularının yerel tarih ile ilişkilendirilmesinin öğrenci başarısına etkisi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (4), 290-310.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T. & Smith, K. A. (1998). Cooperative learning returns to college what evidence is there that it works? *change: The Magazine of Higher Learning*, 30 (4), 26-35.
- Johnson, D. W., Johnson, R., & Holubec, E. (1992). *Advanced cooperative learning*. (2nd ed.). Edina, MN: Interaction Book Company.
- Johnson, D.W. & Johnson, R.T. (1999) What Makes Cooperative Learning Work. *Eric: Ed* 437-841.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2007). *Ortaöğretim 9. sınıf tarih dersi programı*. 20 Kasım 2016 tarihinde <<http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/>>. veritabanından alınmıştır
- Özteke, H. (2004). *Ortaöğretimde sanat eğitimi ile tarihi çevre bilincinin geliştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Safran, M., Ata, B. (2006). *Okul dışı tarih öğretimi. Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sharan, S. & Hertz-Lazarowitz, R. (1980): *A group investigation method of cooperative learning in the classroom*: In: Sharan, S. et al (Eds.). *Cooperation in education*. provo, Utah: BYU Press, 14-46.
- Sharan, Y. & Sharan, S. (1989). Group investigation expands cooperative learning. *Educational Leadership*, 47 (4), 17-21.

- Slavin, R.E. (1996). Research on cooperative learning and achievement: what we know, what we need to know. *Contemporary Educational Psychology*, 21(1), 43-69.
- Stockdale, S.L. & Williams, R.L. (2004). Cooperative learning groups at the college level:differential effects on high, average and low exam performers. *Journal of Behavioral Education*, 13 (1), 231-240.
- Şahin, T. Y. (2004), "Sosyal bilgiler öğretiminde oluşturmacı yaklaşım sonucunda ortaya çıkan öğrenen çalışmalarının değerlendirilmesi". XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, 6-9 Temmuz, Malatya.
- Şimşek, A., Kaymakçı, S. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin amacı ve kapsamı. *Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi*. (A. ŞİMŞEK, S. KAYMAKCI Ed.), Ankara: PegemA.
- Şimşek, Ü. (2007). *Çözümler Ve Kimyasal Denge Konularında Uygulanan Jigsaw ve Birlikte Öğrenme Tekniklerinin Öğrencilerin Maddenin Tanecikli Yapıda Öğrenmeleri Ve Akademik Başarıları Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.